

ZA JEDNAKOST OSBI

STAVOVI PREMA
OSOBAAMA SA INVALIDITETOM

Centar za građansko obrazovanje
Centre for Civic Education

MINISTARSTVO ZA LJUDSKA
I MANJINSKA PRAVA

Metodologija istraživanja

Realizacija:	14.02.2020 - 24.02.2020.
Uzorački okvir:	Populacija Crne Gore 18+
Veličina uzorka:	801 ispitanik
Tip uzorka:	Troetafni slučajni reprezentativni stratifikovani uzorak Jedinica prve etape: Teritorija biračkih mjesta Jedinica druge etape: Domaćinstva (SRSWoR – slučajnim korakom) Jedinica treće etape: Ispitanici u okviru domaćinstva (Slučajan izbor domaćinstva)
Tip istraživanja:	Terenski upitnik prosječne dužine 30 minuta
Stratifikacija:	17 gradova u Crnoj Gori, 130 teritorija biračkih mjesta, gradske, prigradske i seoske životne sredine
Poststratifikacija:	Po polu, godinama i regionu
Greška:	$\pm 1.45\%$ za pojave sa incidencom od 5% $\pm 2.86\%$ za pojave sa incidencom od 25% $\pm 3.31\%$ za pojave sa incidencom od 50% (marginalna greška)

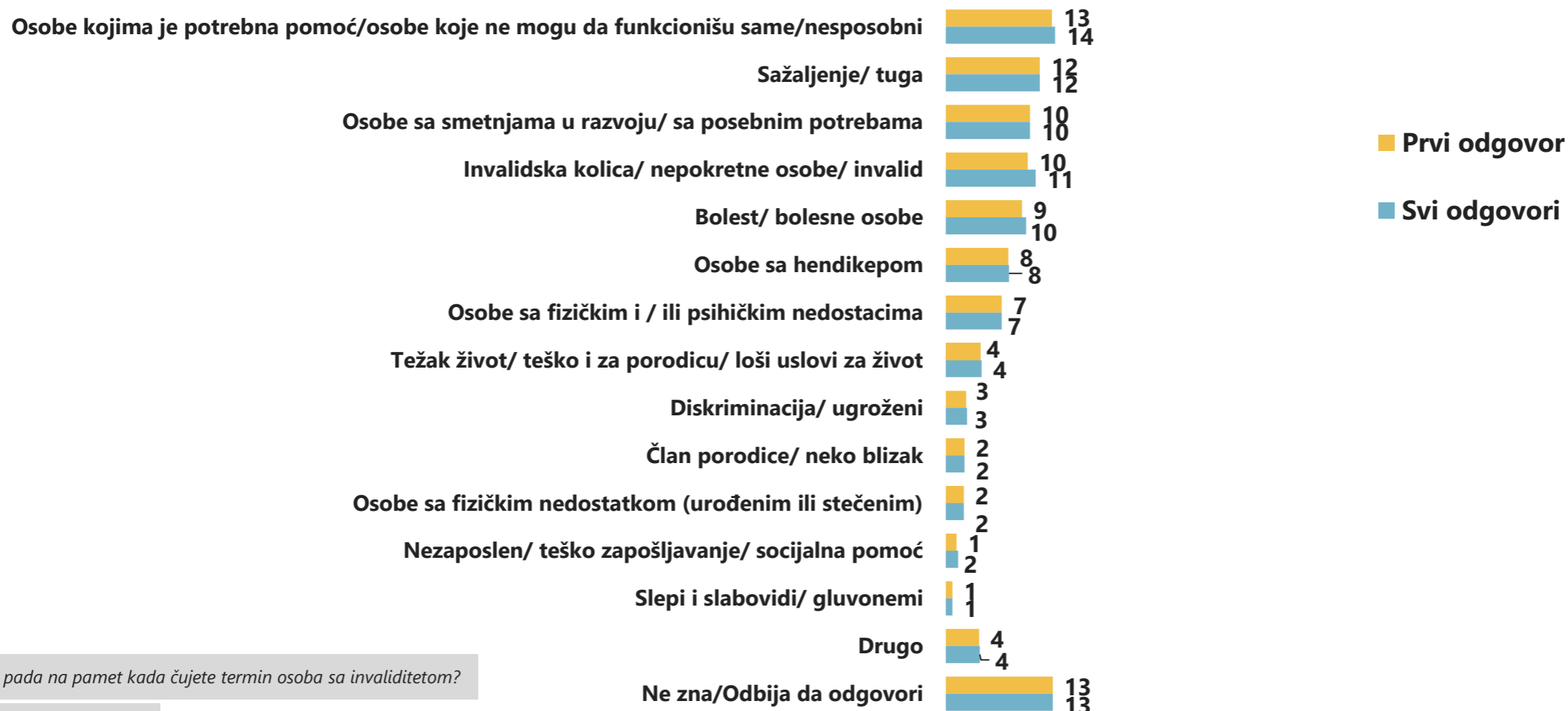

ASOCIJACIJA NA OSOBE SA INVALIDITETOM

Najčešća asocijacija građana/ki Crne Gore na osobe sa invaliditetom jeste da su to osobe kojima je potrebna pomoć i koje ne mogu same da funkcionišu. Ostale često pomenute asocijacije su: sažaljenje i tuga, osobe sa smetnjama u razvoju i posebnim potrebama, kao i invalidska kolica i nepokretne osobe.

Podaci su u %

Ukupna ciljna populacija

Šta Vam prvo pada na pamet kada čujete termin osoba sa invaliditetom?

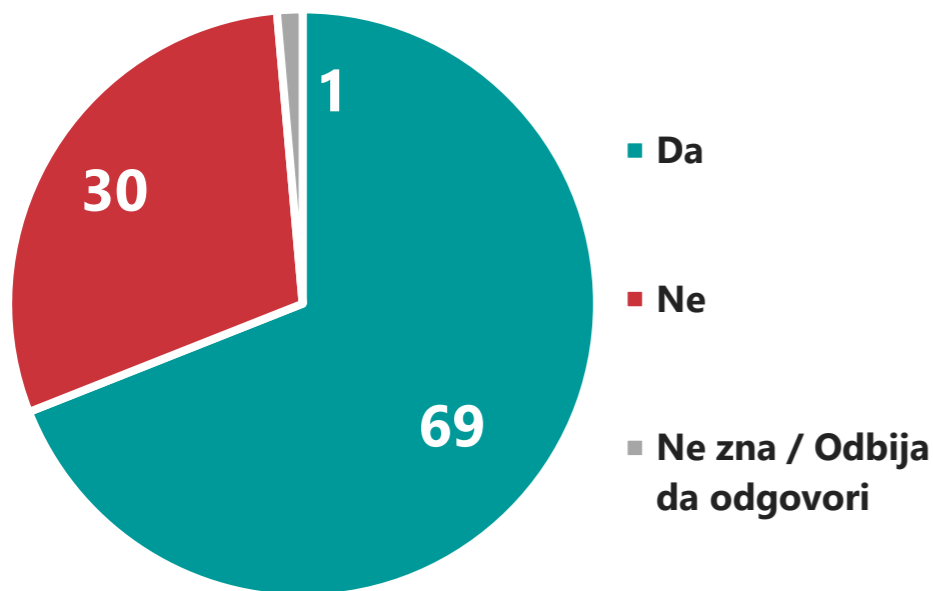
Baza: Ukupna ciljna populacija

POZNANSTVO I ISKUSTVA SA OSOBAMA SA INVALIDITETOM

Preko dvije trećine građana/ki Crne Gore lično poznaje ili je imalo neko iskustvo sa osobama sa invaliditetom. S druge strane, građani koji žive u centralnom dijelu, kao i oni koji imaju osnovno obrazovanje, značajno češće u odnosu na ukupnu ciljnu populaciju navode da nisu imali iskustvo i da ne poznaju osobe sa invaliditetom.

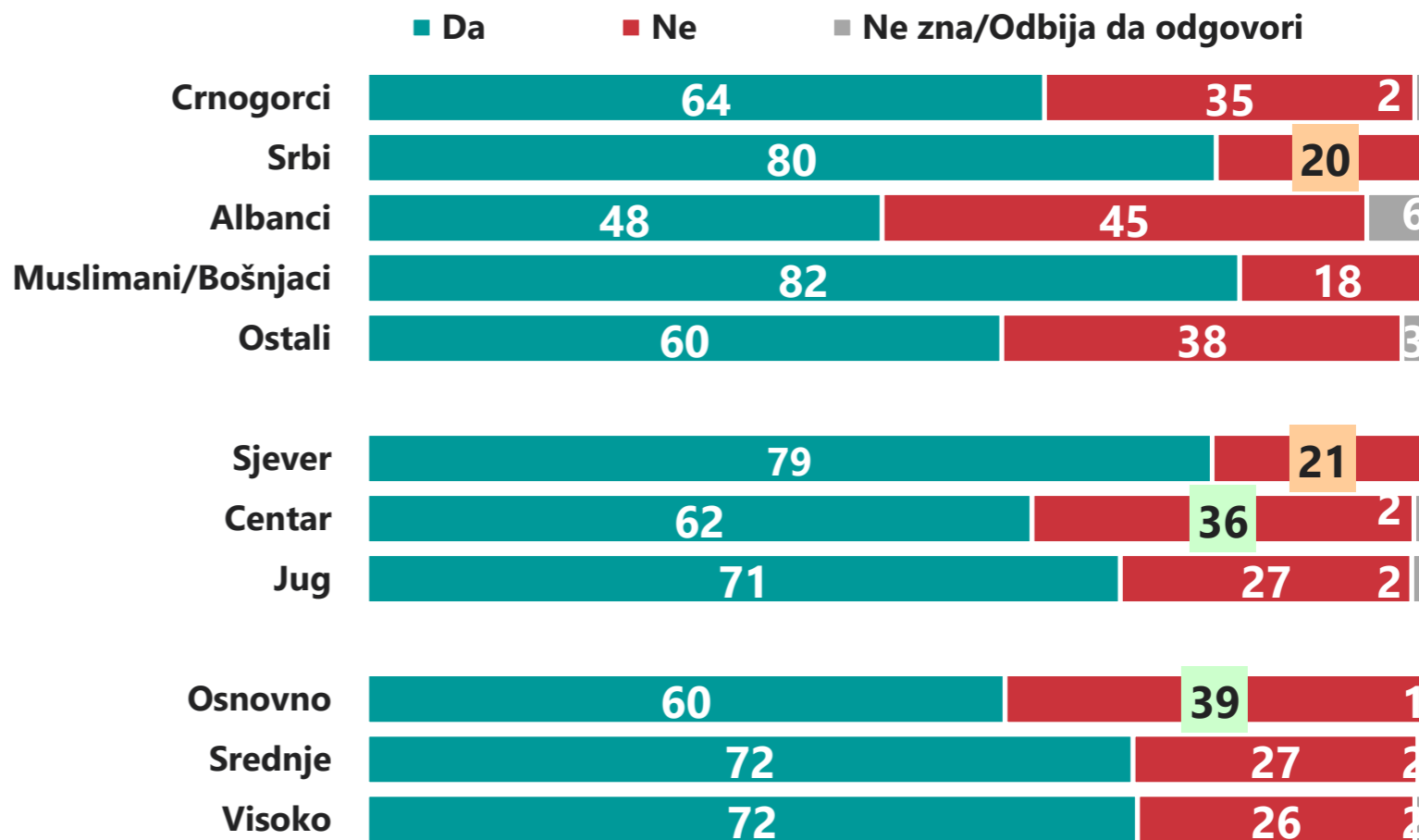
Podaci su u %

Ukupna ciljna populacija

Da li Vi lično poznajete ili ste imali neka iskustva sa osobom/osobama sa invaliditetom? (pod osobama sa invaliditetom podrazumijevamo osobe sa fizičkim invaliditetom, osobe sa oštećenjem vida ili sluha i osobe sa intelektualnim smetnjama).

Baza: Ukupna ciljna populacija

Statistički značajno više u odnosu na ukupnu ciljnu populaciju

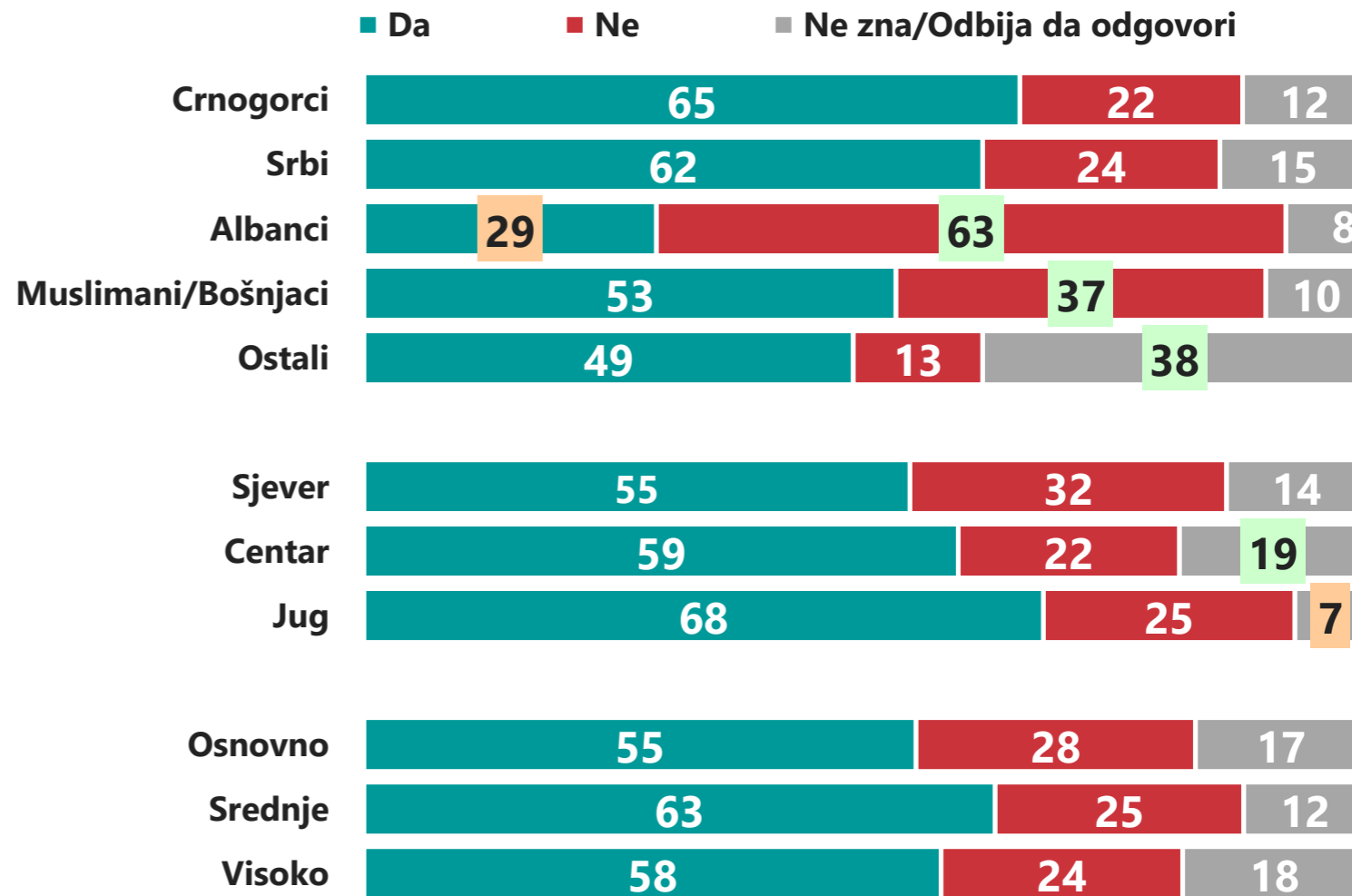
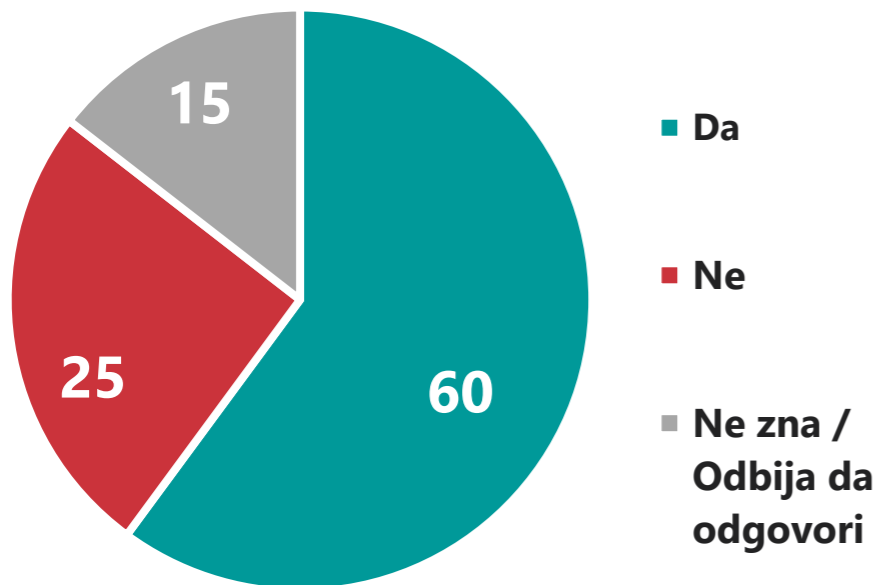
Statistički značajno manje u odnosu na ukupnu ciljnu populaciju

UPOZNATOST SA ZAKONOM PROTIV DISKRIMINACIJE OSOBA SA INVALIDITETOM

Preko polovine građana/ki u Crnoj Gori zna za postojanje zakona kojim se zabranjuje diskriminacija osoba sa invaliditetom, dok četvrtina ispitanika/ca nije upoznata sa tim zakonom, a to se prije svega odnosi na pripadnike nacionalnih manjina.

Podaci su u %

Ukupna ciljna populacija

Prema Vašim saznanjima, da li u Crnoj Gori postoji zakon kojim se zabranjuje diskriminacija osoba sa invaliditetom?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Statistički značajno više u odnosu na ukupnu ciljnu populaciju

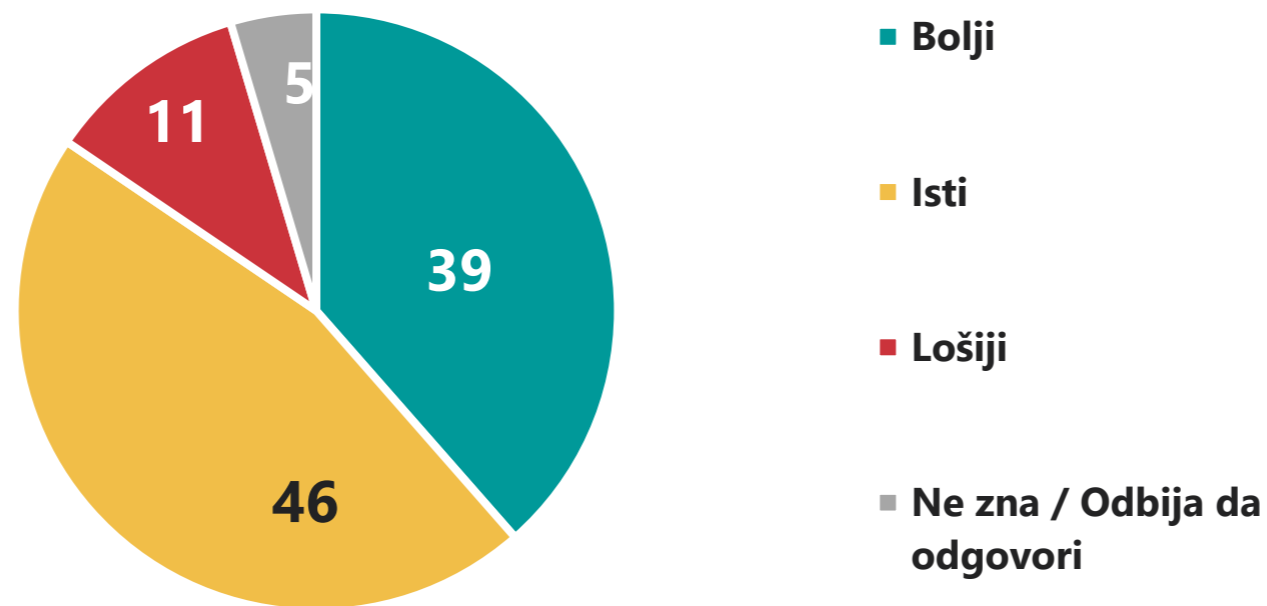
Statistički značajno manje u odnosu na ukupnu ciljnu populaciju

POLOŽAJ OSOBA SA INVALIDITETOM U ODNOSU NA PRIJE 5 GODINA

Blizu polovine građana/ki procjenjuje da je položaj osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori isti u odnosu na prije pet godina. Ovaj stav je mnogo prisutniji kod građana/ki koji žive u južnom regionu. S druge strane, više od trećine građana smatra da se položaj poboljšao, a među onima koji imaju takvu procjenu dominiraju građani/ke sa sjevera i oni sa visokim nivoom obrazovanja.

Podaci su u %

Ukupna ciljna populacija

Šta biste rekli, da li je položaj osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori bolji ili gori u odnosu na prije 5 godina?

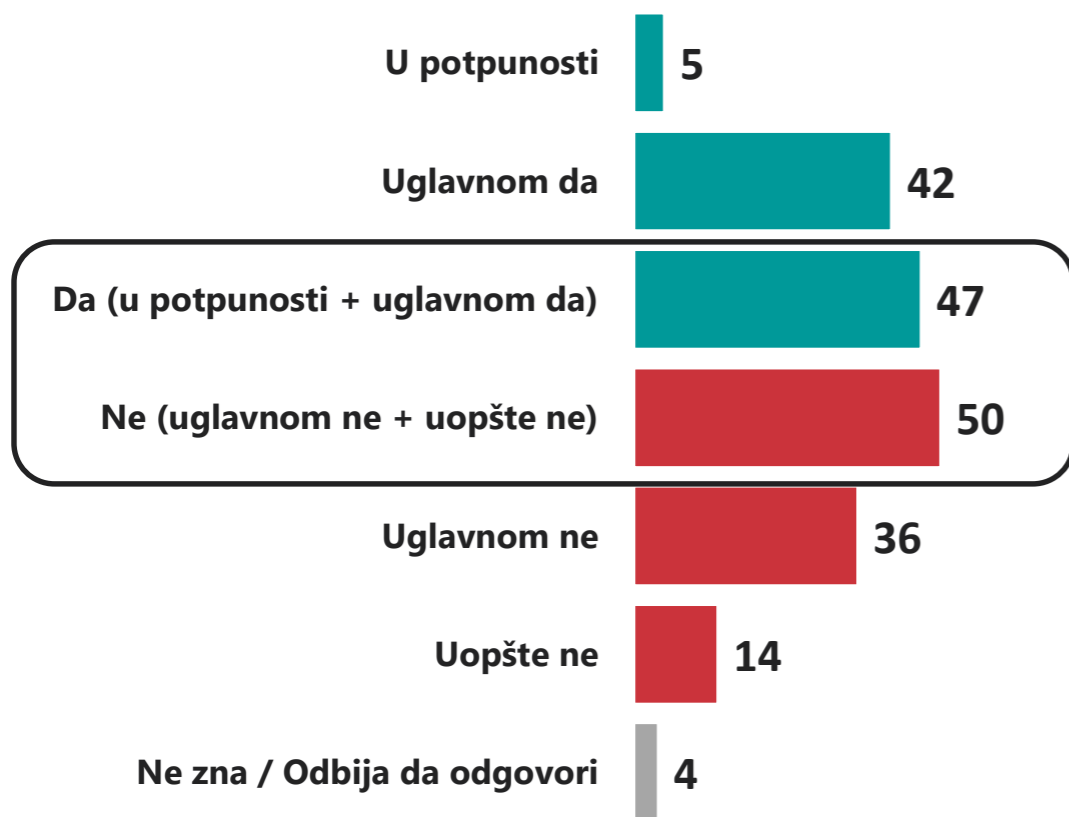
Baza: Ukupna ciljna populacija

PRILAGOĐENOST OBJEKATA OSOBAMA SA INVALIDITETOM

Kad je riječ o pristupačnosti objekata osobama sa invaliditetom, građani/ke Crne Gore su podijeljeni, iako polovina smatra da uglavnom ili uopšte nisu prilagođeni.

Podaci su u %

Ukupna ciljna populacija

Prema Vašem mišljenju, koliko su objekti koji su u javnoj upotrebi pristupačni osobama sa invaliditetom (npr. pošte, zdravstvene ustanove, stambene zgrade, bioskopi, restorani...)?

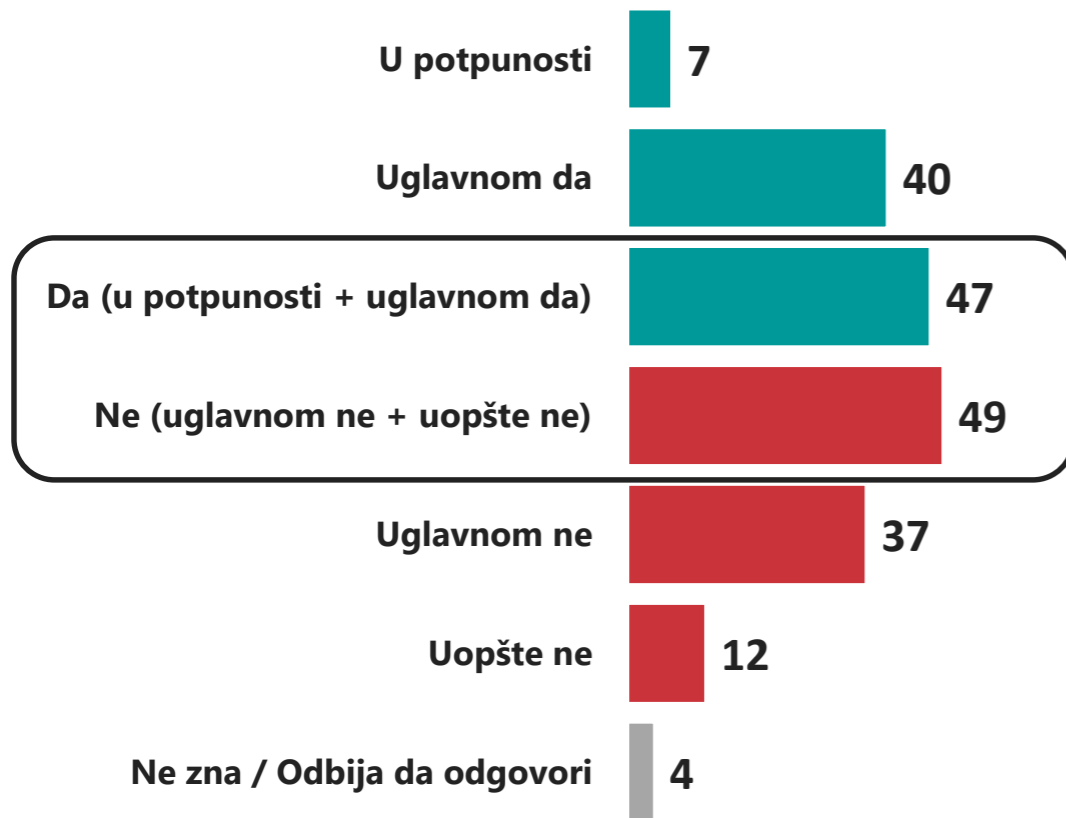
Baza: Ukupna ciljna populacija

PRILAGOĐENOST JAVNIH POVRŠINA OSOBAMA SA INVALIDITETOM

Takođe, polarizacija mišljenja je izražena i prilikom procjene pristupačnosti javnih površina osobama sa invaliditetom.

Podaci su u %

Ukupna ciljna populacija

A kada razmislite o površinama koje su u javnoj upotrebi kao što su ulice, parkovi, trgovi, koliko su generalno oni prilagođeni osobama sa invaliditetom?

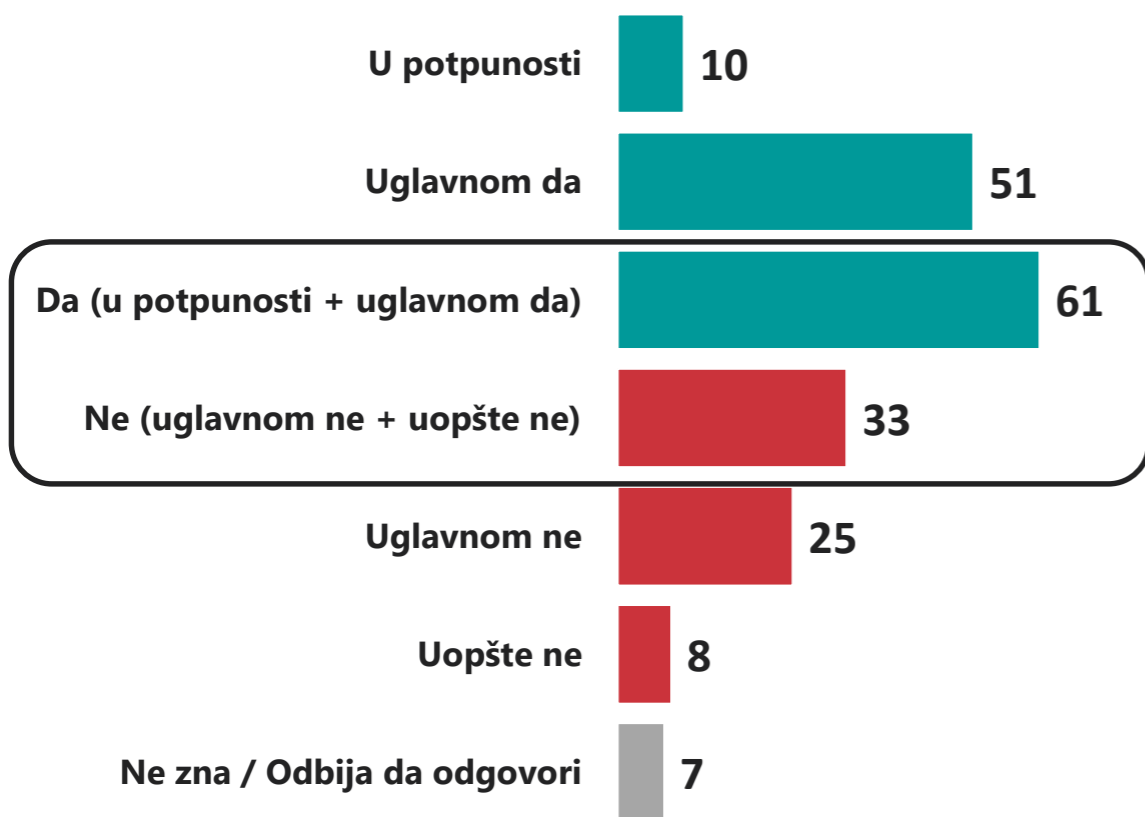
Baza: Ukupna ciljna populacija

DOSTUPNOST INFORMACIJA OSOBAMA SA INVALIDITETOM

Tri petine građana/ki smatra da osobe sa invaliditetom imaju pristup informacijama i komunikacijama u Crnoj Gori, dok je trećina na suprotnom stanovištu.

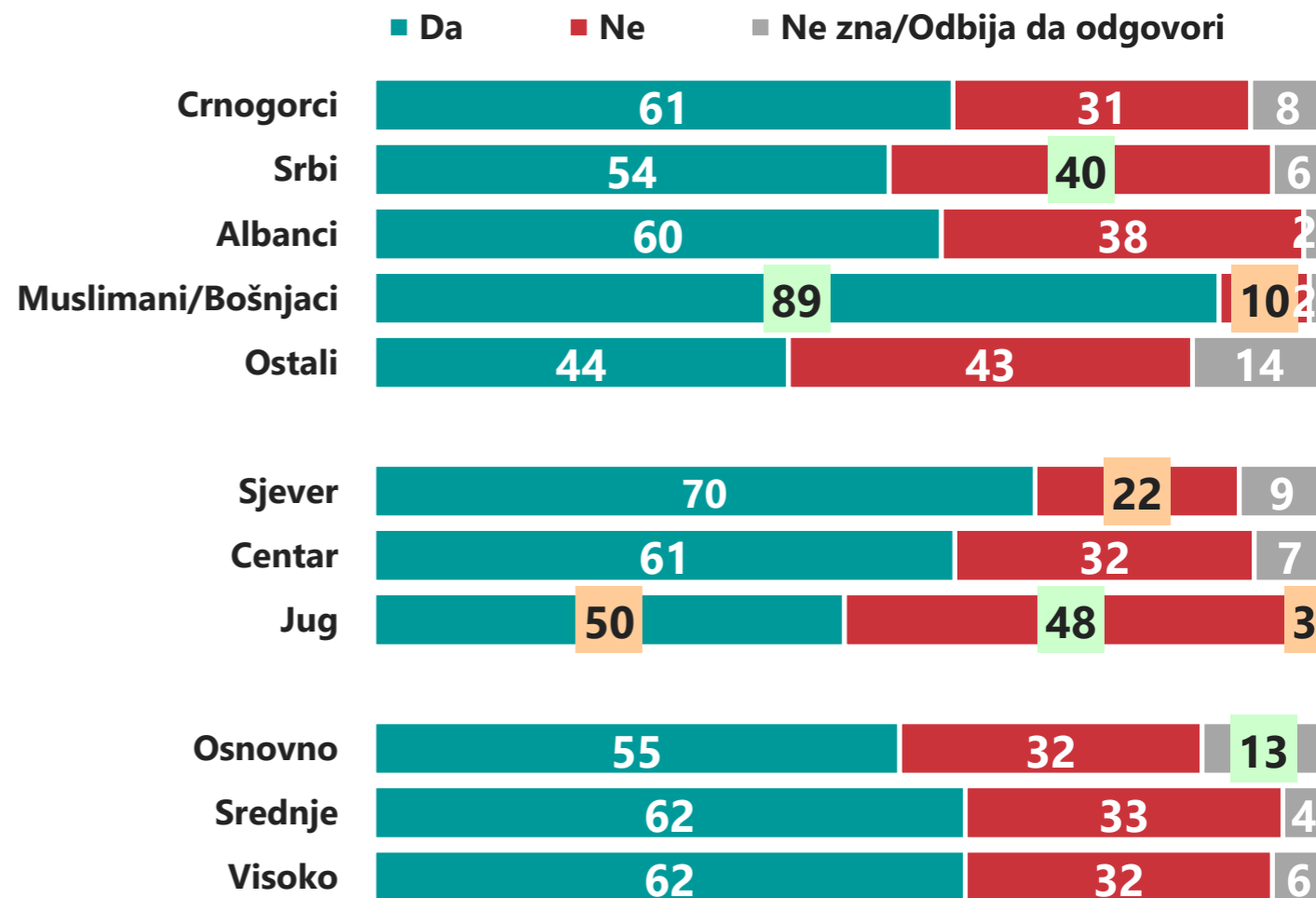
Podaci su u %

Ukupna ciljna populacija

U kojoj mjeri je, prema Vašem mišljenju, pristup informacijama i komunikacijama u Crnoj Gori dostupan osobama s invaliditetom?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Statistički značajno više u odnosu na ukupnu ciljnu populaciju

Statistički značajno manje u odnosu na ukupnu ciljnu populaciju

OSTVARIVANJE PRAVA OSOBA SA INVALIDITETOM PO OBLASTIMA

Uopšteno uzevši, prepoznaju se da OSI u brojnim oblastima ne uspijevaju da ostvare svoja prava jednako kao ostali građani/ki. To se posebno odnosi na mogućnosti napredovanja na poslu, zapošljavanja i učestvovanje u sportskim i rekreativnim aktivnostima, ali je izraženo i u političkom djelovanju i pristupačnosti kulturnoj ponudi. Zabrinjavajuće je i da se ograničenja za OSI još uvijek značajno vide i u obrazovnom procesu.

Podaci su u %

Ukupna ciljna populacija

■ 2 - U nešto manjoj mjeri nego ostali građani

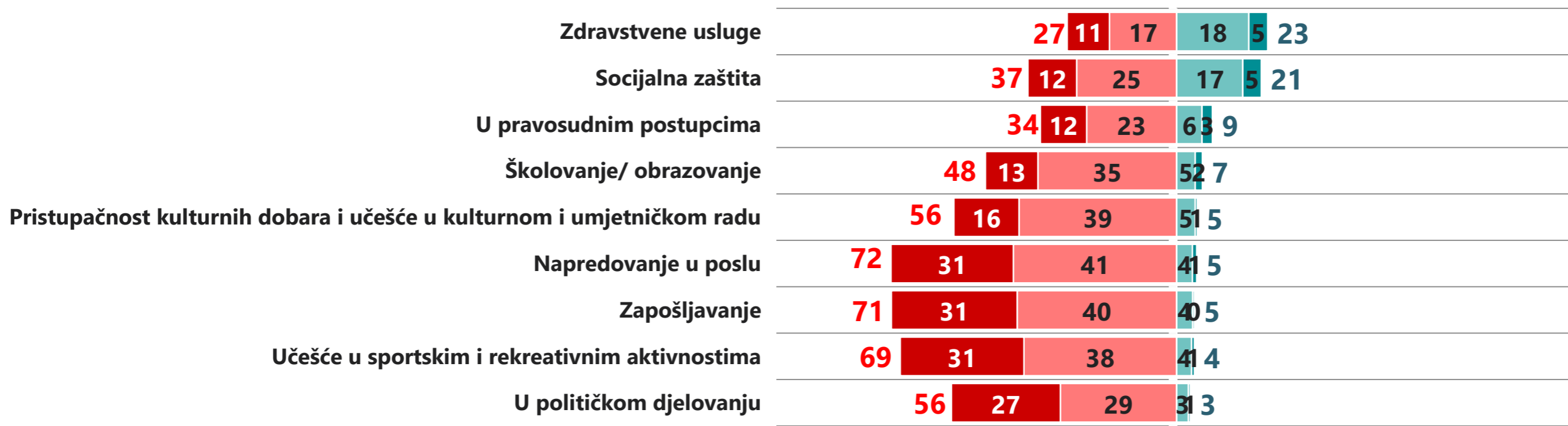
■ 4 - U nešto većoj mjeri nego ostali građani

■ 1 - U daleko manjoj mjeri nego ostali građani

■ 5 - U daleko većoj mjeri nego ostali građani

U MANJOJ MJERI (1+2)

U VEĆOJ MJERI (4+5)

Prema Vašem mišljenju, u kojoj mjeri osobe sa invaliditetom u Crnoj Gori uspijevaju da ostvare prava koje zakon garantuje svim građanima u sljedećim oblastima?

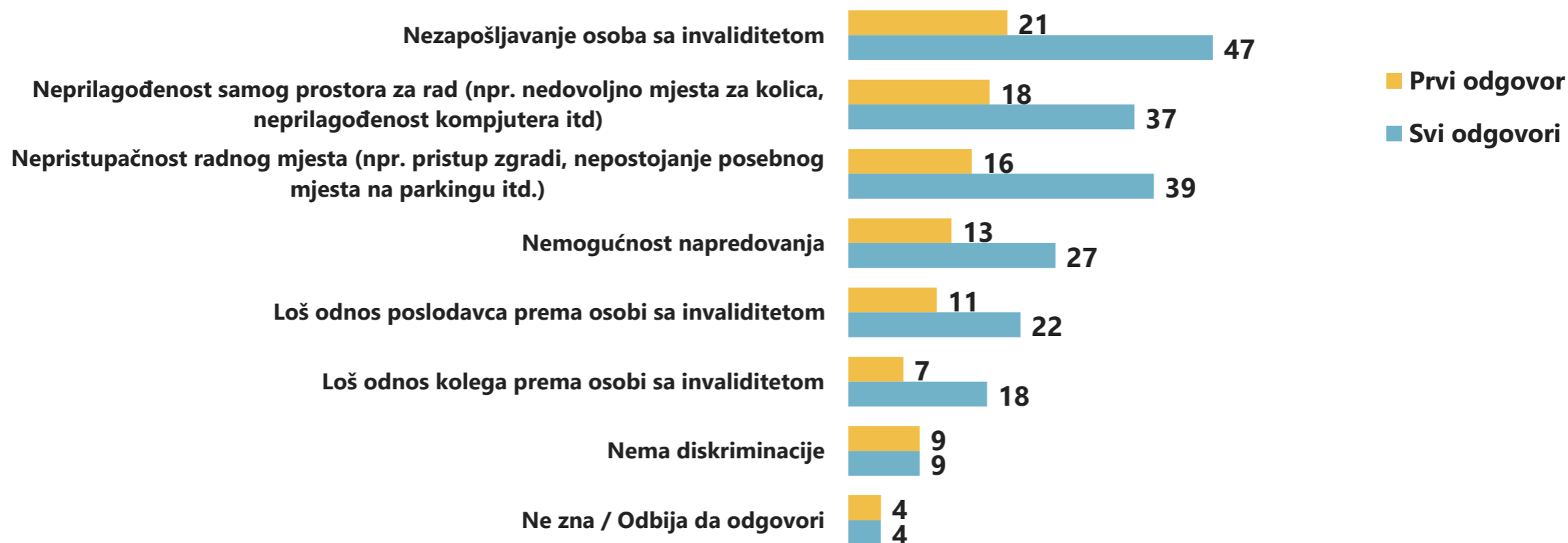
Baza: Ukupna ciljna populacija

NAJČEŠĆI OBLICI DISKRIMINACIJE PRILIKOM ZAPOŠLJAVANJA

Građani/ke Crne Gore smatraju da se OSI susrijeću sa brojnim oblicima diskriminacije prilikom zapošljavanja, jer ih poslodavci ne zapošljavaju, prostor za rad nije prilagođen njihovim potrebama, ili im je samo radno mjesto nepristupačno. Ova tri oblika diskriminacije su najčešće isticana i kada se uzmu u obzir svi odgovori, a visoko je kotirana i nemogućnost napredovanja u poslu.

Podaci su u %

Ukupna ciljna populacija

Prema Vašem mišljenju, sa kojim oblicima diskriminacije se osobe sa invaliditetom najčešće susrijeću kada je riječ o zapošljavanju?

Baza: Ukupna ciljna populacija

STAVOVI PREMA OSOBAMA SA INVALIDITETOM

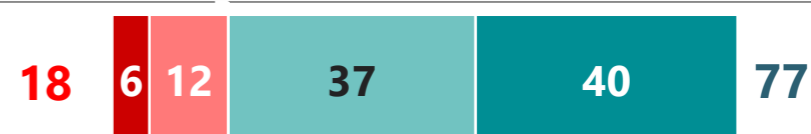
Preko 3/4 građana/ki smatra da bi OSI mogle u potpunosti da se integrišu u zajednicu kada bi se država i društvo dovoljno angažovali, dok skoro 2/3 njih je mišljenja da bi poslodavci radije platili državi potrebnu nadoknadu nego da zaposle osobu sa invaliditetom. Takođe, blizu 3/4 građana se ne slaže sa tvrdnjom da su specifičnosti i problemi OSI isključivo stvar njihovih porodica i institucija, a skoro 70% misli da im treba dati prednost prilikom zapošljavanja.

Podaci su u %

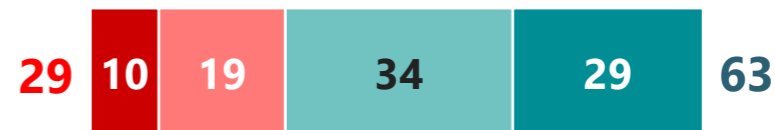
Ukupna ciljna populacija

■ 2 - Uglavnom se ne slažem ■ 1 - Uopšte se ne slažem **NE SLAŽEM SE (1+2)** ■ 3 - Uglavnom se slažem ■ 4 - U potpunosti se slažem **SLAŽEM SE (3+4)**

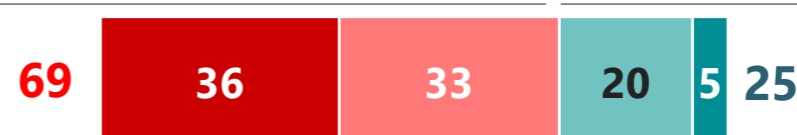
Kada bi se država i društvo dovoljno angažovali i kada bi osobe sa invaliditetom dobijale adekvatnu stručnu pomoć, one bi se mogle U **POTPUNOSTI** integrisati u zajednicu

U Crnoj Gori bi većina poslodavaca radije platila državi potrebnu nadoknadu nego prihvatila da zaposli osobu sa invaliditetom

Danas je jako teška situacija u Crnoj Gori i svi teško dolaze do posla, tako da ne treba nikome davati poseban prioritet, pa čak ni osobama sa invaliditetom

Specifičnosti i problemi osoba sa invaliditetom su stvar njihovih porodica i institucija, a ne šire društvene zajednice

Molim Vas da iskažete svoje slaganje sa sljedećim tvrdnjama koristeći skalu od 1 do 4, gdje 1 znači uopšte se ne slažem, 2 uglavnom se ne slažem, 3 uglavnom se slažem i 4 u potpunosti se slažem.

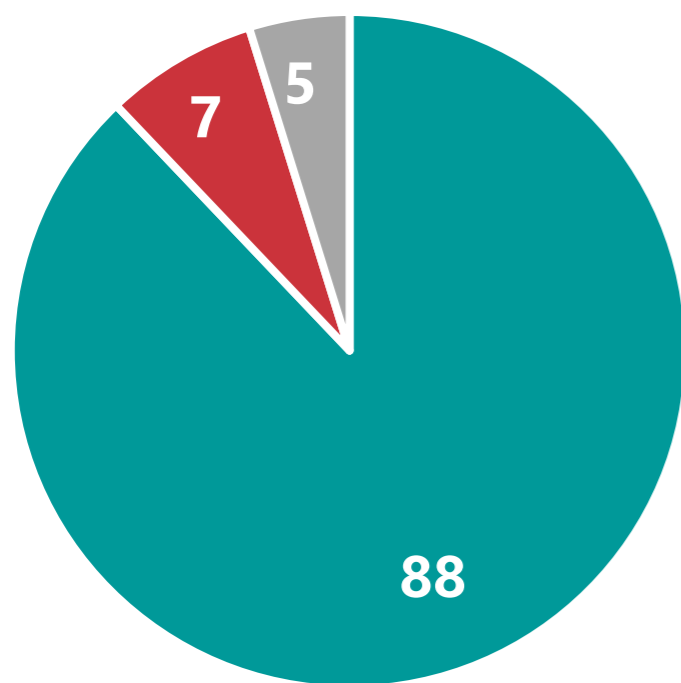
Baza: Ukupna ciljna populacija

STAV PREMA DRŽAVNIM SUBVENCIJAMA

Dominantna većina građana/ki Crne Gore (88%) smatra da bi država trebalo da pruža finansijsku pomoć osobama sa invaliditetom više nego što to čini trenutno, čak i kada bi to dovelo do većih troškova u budžetu.

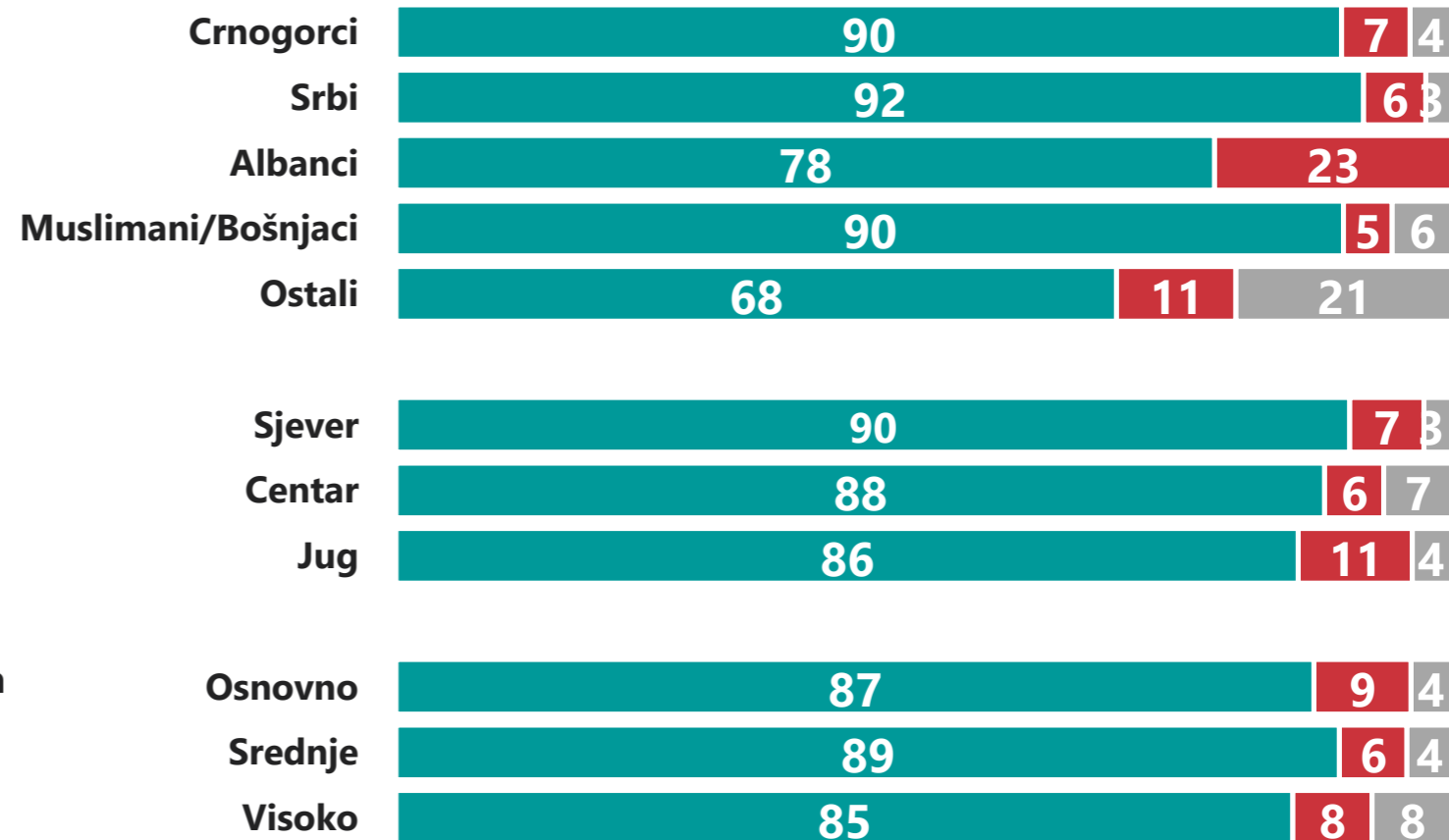
Podaci su u %

Ukupna ciljna populacija

■ Da
■ Ne
■ Ne zna / Odbija da odgovori

■ Da ■ Ne ■ Ne zna/Odbija da odgovori

Da li bi država trebalo da finansijski pomaže život osoba sa invaliditetom više nego što to sada čini čak i ako bi to značilo veće troškove u budžetu?

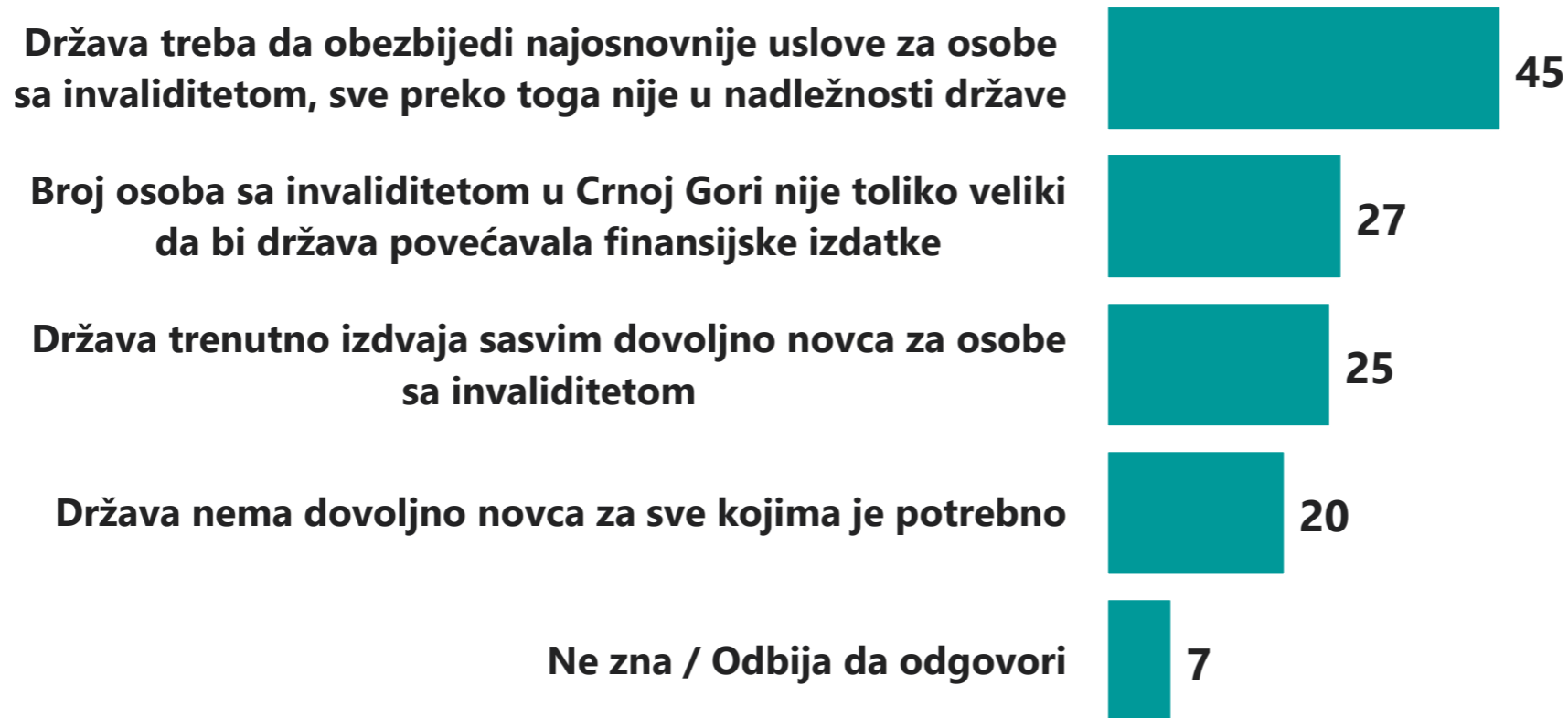
Baza: Ukupna ciljna populacija

RAZLOZI PROTIV DRŽAVNIH SUBVENCIIJA

Građani koji ne podržavaju da država finansijski pomaže osobama sa invaliditetom više nego do sada (njih 7%), kao najčešći razlog za svoj stav navode da država treba da obezbijedi najosnovnije uslove za osobe sa invaliditetom, ali da sve preko toga ne potpada pod nadležnost države.

Podaci su u %

Ukupna ciljna populacija

Zbog čega mislite da država ne bi trebalo da finansijski pomaže život osoba sa invaliditetom više nego što to sada čini?

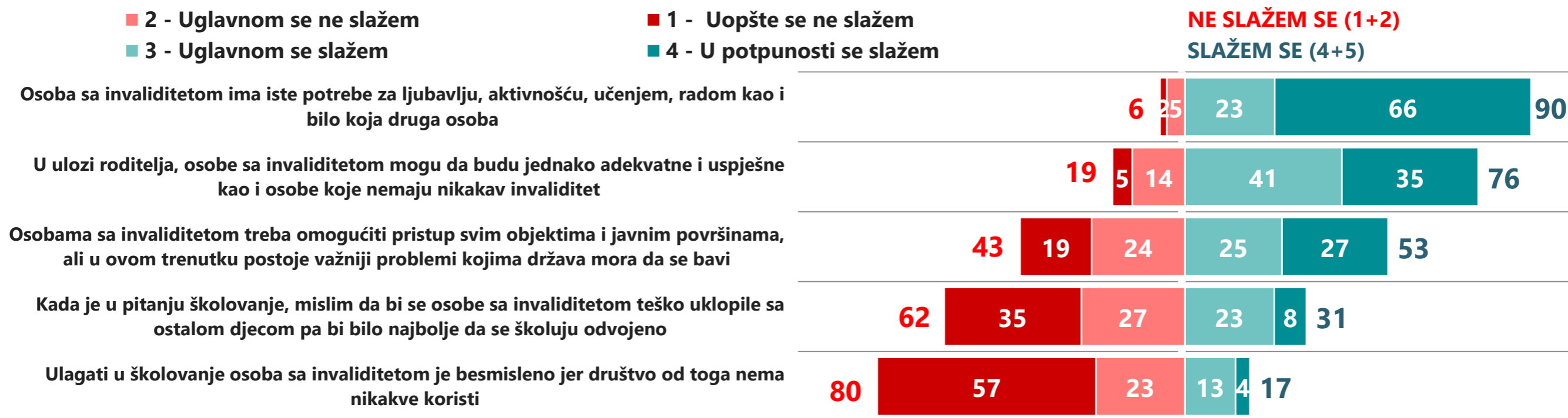
Baza: Oni koji smatraju da država ne bi trebalo da finansijski pomaže život osoba sa invaliditetom više nego što to sada čini (7% od ukupne ciljne populacije)

STAVOVI O OSOBAMA S INVALIDITETOM

Ubjedljiva većina građana/ki Crne Gore se slaže sa tvrdnjom da OSI imaju iste potrebe kao i ostali ljudi, dok 3/4 smatra da osobe sa invaliditetom mogu biti jednako adekvatni i uspješni roditelji kao i osobe bez invaliditeta. Nadalje, 8 od 10 građana smatra da je potrebno ulagati u školovanje OSI, dok se skoro 2/3 građana/ki ne slaže da bi bilo najbolje da se deca sa invaliditetom školuju odvojeno. Polovina ispitanika/ca ističe da iako osobama sa invaliditetom treba omogućiti pristup svim objektima i javnim površinama, u ovom trenutku postoje bitniji problemi u državi.

Ukupna ciljna populacija

Podaci su u %

Molim Vas da iskažete svoje slaganje sa sljedećim tvrdnjama koristeći skalu od 1 do 4, gdje 1 znači uopšte se ne slažem, 2 uglavnom se ne slažem, 3 uglavnom se slažem i 4 u potpunosti se slažem.

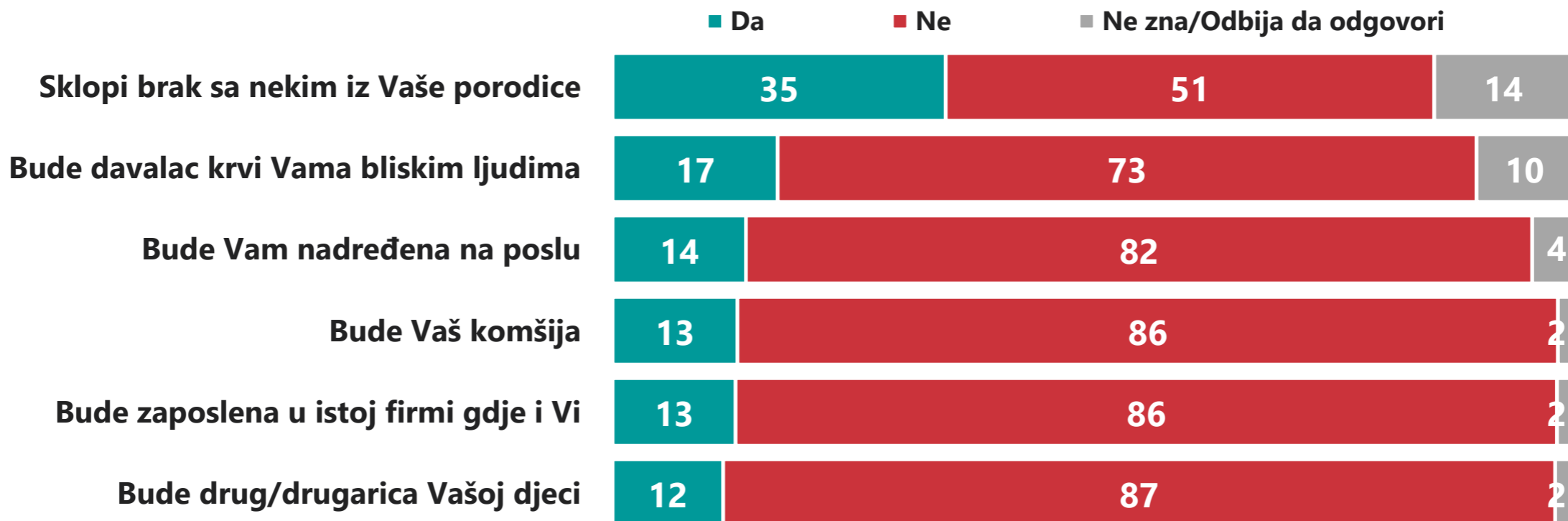
Baza: Ukupna ciljna populacija

SOCIJALNA DISTANCA

Generalno, građani/ke Crne Gore mahom nemaju predrasuda prema osobama s invaliditetom. Izuzetak predstavlja nalaz da otprilike trećini ispitanika ne bi bilo prijatno da neko iz njihove porodice stupi u brak s osobom s invaliditetom.

Podaci su u %

Ukupna ciljna populacija

Da li biste imali nešto protiv da osoba sa invaliditetom...?

Baza: Ukupna ciljna populacija

INSTITUCIJE I ORGANIZACIJE KOJE DOPRINOSU POBOLJŠANJU POLOŽAJA

OSI

Više od polovine stanovnika smatra da nevladine organizacije koje se bave pitanjima OSI i ljudskim pravima najviše doprinose poboljšanju njihovog položaja. Na drugo mjesto je rangiran Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom od strane dvije petine građana/ki, dok jedna petina pominje Ombudsmana. Građani/ke najmanji doprinos u unaprijeđenju života OSI vide u radu pravosuđa i političkih partija u Crnoj Gori.

Podaci su u %

Ukupna ciljna populacija

Koje od navedenih institucija/ organizacija najviše doprinose poboljšanju položaja osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori?

Baza: Ukupna ciljna populacija

ZA JEDNAKOST OSBI

Centar za građansko obrazovanje
Centre for Civic Education

MINISTARSTVO ZA LJUDSKA
I MANJINSKA PRAVA

